
Gradnja stavb – Dostopnost in uporabnost grajenega okolja

Building construction – Accessibility and usability of the built environment

Construction immobilière – Accessibilité et facilité d'utilisation de l'environnement bâti

Gebäude – Barrierefreiheit von Gebäuden und sonstigen Bauwerken

**iTeh STANDARD PREVIEW
(standards.iteh.ai)**

[SIST ISO 21542:2012](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015f4f-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012)

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015f4f-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012>

NACIONALNI UVOD

Standard SIST ISO 21542 (sl), Gradnja stavb – Dostopnost in uporabnost grajenega okolja, 2012, ima status slovenskega standarda in je istoveten mednarodnemu standardu ISO 21542 (en, de, fr), Building construction – Accessibility and usability of the built environment, 2011.

Ta standard nadomešča tehnično poročilo SIST ISO/TR 9527:2002

NACIONALNI PREDGOVOR

Mednarodni standard ISO 21542:2011 je pripravil tehnični odbor ISO/TC 59 *Stavbe in gradbeni inženirski objekti*, pododbor SC 16 *Dostopnost in uporabnost grajenega okolja*. Slovenski standard SIST ISO 21542:2012 je prevod mednarodnega standarda ISO 21542:2011. V primeru spora glede besedila slovenskega prevoda v tem standardu je odločilen izvirni mednarodni standard v angleškem jeziku.

Ker se talne taktilne oznake in metode za njihovo namestitve razlikujejo od države do države, so podrobnejše informacije o uporabi v Republiki Sloveniji zbrane v nacionalnem standardu.

Odločitev za izdajo tega prevoda standarda je dne 12. julija 2012 sprejel Strokovni svet SIST za splošno področje.

ZVEZE S STANDARDI

S privzemom tega mednarodnega standarda veljajo za omejeni namen referenčnih standardov vsi standardi, navedeni v izvirniku, razen tistih, ki so že sprejeti v nacionalno standardizacijo:

SIST ISO 4190-1:2012 Dvigala (lifti) – 1. del: Dvigala razredov I, II, III in VI

SIST ISO 4190-5:2012 Dvigala (lifti) – 5. del: Krmilja, signali in pripadajoča oprema

OSNOVA ZA IZDAJO STANDARDARDA

- privzem standarda ISO 21542:2011

PREDHODNA IZDAJA

- SIST ISO/TR 9527:2002, Gradnja objektov – Potrebe invalidov in drugih funkcionalno oviranih ljudi v stavbah – Smernice za projektiranje

OPOMBI

- Povsod, kjer se v besedilu standarda uporablja izraz "mednarodni standard", v SIST ISO 21542:2012 to pomeni "slovenski standard".
- Uvod in nacionalni predgovor nista sestavni del standarda.

POMEMBNO: Logotip "v barvah" na platnicah te publikacije opozarja, da vsebuje barve, ki so potrebne za pravilno razumevanje njene vsebine. Uporabniki morajo zato tiskati ta dokument z barvnim tiskalnikom.
--

VSEBINA	Stran
Predgovor	9
Uvod	10
1 Področje uporabe	12
2 Zveze s standardi	12
3 Izrazi in definicije	13
4 Splošne smernice za projektiranje	20
4.1 Splošno	20
4.2 Zahteve za projektiranje glede na zmožnosti uporabnikov	20
4.3 Ključna vprašanja dostopnosti	20
5 Dostop do stavbe	23
5.1 Dostop z motornim vozilom	23
5.2 Glavni vhod	23
6 Označena dostopna parkirna mesta	24
6.1 Lokacija	24
6.2 Število označenih dostopnih parkirnih mest	24
6.3 Parkirno mesto za avto	24
6.4 Parkirno mesto za kombinirano vozilo z dvizno ploščadjo za invalidski voziček	25
6.5 Označevanje	25
6.6 Površina	25
6.7 Klančina za povezavo parkirnega mesta s pločnikom	26
6.8 Pokrita parkirišča	26
6.9 Parkirni avtomati	26
7 Poti do stavbe	27
7.1 Splošno	27
7.2 Pripomočki za vodilne poti, orientacijo in druge podporne informacije	27
7.3 Pot	28
7.4 Širina poti	29
7.5 Prostor za mimohod dveh uporabnikov invalidskega vozička	30
7.6 Prostor za obračanje na podestih za uporabnike invalidskih vozičkov	30
7.7 Značilnosti gradnje poti	30
7.8 Stopničaste poti in stopnišča	30
7.9 Širina poti s stopnicami in stopnišča	31
7.10 Podesti na poteh s stopnicami in stopniščih	31
7.11 Podesti na poševnih poteh	31
7.12 Varovalne ograje in oprijemala ob poteh	31
7.13 Odvodnjavanje dostopnih poti	31
7.14 Nevarni predmeti na poti	31
7.15 Zaščita pred padcem na poti	32
8 Klančine	32

8.1 Splošno.....	32
8.2 Naklon in dolžina	34
8.3 Širina klančine	35
8.4 Podesti na klančinah	35
8.5 Varovalne ograje in oprijemala na klančinah	35
8.6 Odvodnjavanje klančine	35
8.7 Materiali za površino	35
9 Ograje vzdolž poti in klančin.....	35
10 Vhodi v stavbo in končni požarni izhodi	36
10.1 Splošno	36
10.2 Identifikacija.....	36
10.3 Pritličje z vhodom	37
10.4 Glavna vhodna vrata	37
10.5 Širina vhodnih vrat.....	37
10.6 Svetla višina vhodnih vrat.....	37
10.7 Gibalni prostor	37
10.8 Preddverje	38
10.9 Vidljivost skozi vhodna vrata	39
11 Horizontalna komunikacija	39
11.1 Splošno	39
11.2 Notranji hodniki.....	39
11.3 Prostor za zavoje z invalidskim vozičkom za 90° v hodniku	41
11.4 Gibalni prostor za zavoje z invalidskim vozičkom za 180° v hodniku	42
12 Vertikalna komunikacija.....	43
12.1 Splošno	43
12.2 Klančine v stavbah	43
13 Stopnice.....	43
13.1 Višina in globina stopnic.....	43
13.2 Najmanjša širina stopniščne rame	44
13.3 Podesti na stopniščih	44
13.4 Svetla višina	45
13.5 Vizualne in taktilne oznake.....	46
13.6 Stopniščne ograje.....	46
14 Oprijemala	47
14.1 Splošno	47
14.2 Opremljanje z oprijemali.....	47
14.3 Profil oprijemala.....	47
14.4 Neprekinjenost oprijemala.....	48
14.5 Višina oprijemala	48
14.6 Vodoravni podaljšek oprijemala	48
14.7 Vizualne in taktilne informacije	48

14.8 Mehanska odpornost.....	48
15 Dvigala.....	48
15.1 Splošne opombe	48
15.2 Notranja velikost kabine dvigala.....	49
15.3 Vhod v dvigalo – vratna odprtina.....	50
15.4 Oprema v dvigalu	51
15.5 Naprave za upravljanje in signali	53
15.6 Uporaba dvigal za evakuacijo ob požaru	55
16 Navpične in poševne dvižne ploščadi	56
16.1 Splošna uporaba	56
16.2 Velikost ploščadi.....	56
16.3 Navpične dvižne ploščadi.....	56
17 Tekoče stopnice in tekoče steze.....	56
18 Vrata in okna	57
18.1 Vrata in oprema za vrata	57
18.2 Požarno odporna vrata.....	63
18.3 Okna in oprema za okna	63
19 Sprejemni prostori, sprejemna okenca, informacijski pulti in mesta z upravljanjem čakanja.....	64
19.1 Poslušanje in branje z ustnic.....	64
19.2 Lokacija	64
19.3 Manevrski prostor.....	64
19.4 Višina.....	64
19.5 Razsvetljava	65
19.6 Sistemi za upravljanje čakanja.....	65
20 Garderoba	65
21 Avditoriji, koncertne dvorane, športne dvorane in podobni prostori.....	66
21.1 Sistemi za lažje poslušanje	66
21.2 Razsvetljava za tolmača znakovnega jezika.....	66
21.3 Označena sedežna mesta za uporabnike invalidskih vozičkov	66
21.4 Dostop do odra in zadržja	66
21.5 Številke vrst in sedežev.....	66
21.6 Prostori za preoblačenje.....	66
22 Konferenčni in sejni prostori.....	67
23 Sedežna mesta v konferenčnih prostorih.....	67
23.1 Talna površina.....	67
23.2 Vidni prostor	68
24 Bari, gostilne, restavracije itd.	68
25 Terasa, verande in balkoni	68
26 Toaletni in sanitarni prostori	69
26.1 Splošno	69
26.2 Straniščni prostori za gibalno ovirane/invalidne ljudi	69

26.3	Toaletni prostori, dostopni za uporabnike invalidskih vozičkov.....	70
26.4	Dimenzije toaletnih prostorov, dostopnih za uporabnike invalidskih vozičkov.....	70
26.5	Vrata toaletnega prostora.....	75
26.6	Straniščna školjka.....	75
26.7	Oprijemala.....	75
26.8	Toaletni papir.....	76
26.9	Umivalnik.....	77
26.10	Oskrba z vodo.....	78
26.11	Pipe.....	78
26.12	Pisoarji.....	79
26.13	Druga oprema.....	79
26.14	Alarm.....	79
26.15	Opozorilni alarm v izrednih razmerah.....	80
26.16	Tuši.....	80
26.17	Individualni tuši.....	81
26.18	Kopalnice.....	82
27	Spalnice v nestanovanjskih objektih.....	85
28	Kuhinje.....	87
29	Shrambe.....	87
30	Prostor za pse vodiče in druge spremljevalne pse.....	87
30.1	Splošno.....	87
30.2	Prostor za olajšanje psov vodičev in spremljevalnih psov.....	88
31	Talne in stenske površine.....	88
32	Akustično okolje.....	88
32.1	Splošno.....	88
32.2	Akustične zahteve.....	88
32.3	Sistemi za lažje poslušanje.....	89
33	Razsvetljava.....	90
33.1	Splošno.....	90
33.2	Zunanja razsvetljava.....	90
33.3	Naravna razsvetljava.....	90
33.4	Umetna razsvetljava.....	90
33.5	Razsvetljava za lažje vodenje.....	91
33.6	Krmiljena in nastavljiva razsvetljava.....	91
33.7	Nivo osvetljenosti različnih območij.....	91
33.8	Razsvetljava avditorijev.....	91
33.9	Bleščanje in sence.....	92
34	Požarni opozorilni sistemi, oznake in informacije.....	92
34.1	Splošno.....	92
34.2	Svetlobne opozorilne oznake.....	92
34.3	Zvočni opozorilni sistemi.....	93

35 Vizualni kontrast	93
35.1 Splošno	93
35.2 Izbira barv in oznak	94
36 Oprema, naprave za upravljanje in stikala	94
36.1 Splošno	94
36.2 Lokacije, višine in razdalje.....	95
36.3 Lokacija elementov za upravljanje glede na vogale sten in vrata	97
36.4 Delovanje	98
36.5 Identifikacija.....	99
36.6 Uporabnost.....	99
36.7 Telefoni.....	99
36.8 Dostopanje s kartico, avtomati za izdajanje in bančni avtomati (bankomati) itd.....	100
36.9 Varnostni sistemi za dostopanje	101
36.10 Fontane za pitje	101
36.11 Smetnjaki.....	102
37 Pohištv.....	102
37.1 Splošno	102
37.2 Prostor za sedenje v čakalnicah.....	102
37.3 Sedenje ob pulth, mizah itd.....	103
38 Požarna varnost, zaščita in evakuacija za vse.....	103
38.1 Cilji požarnega inženiringa	103
38.2 Načela evakuacije ob požaru za vse.....	104
38.3 Evakuacija z asistenco ob požaru.....	104
38.4 Evakuacijski sedeži	105
38.5 Razvijajoče se tehnologije za evakuacijo ob požaru.....	106
38.6 Obrambni požarni načrti	106
39 Orientacija in informacije	106
39.1 Splošno	106
39.2 Načelo dveh čutov.....	107
39.3 Zvočne informacije	107
39.4 Ravni informacij.....	107
40 Označevanje	107
40.1 Splošno	107
40.2 Glavne vrste oznak.....	108
40.3 Nameščanje oznak.....	108
40.4 Višina in lokacija oznak	109
40.5 Pisava in velikost črk.....	110
40.6 Razlike v odsevnosti svetlobe	110
40.7 Brez bleščanja.....	110
40.8 Osvetlitev.....	111

40.9 Razumljivost.....	111
40.10 Izbočene tipne in brajeve oznake	111
40.11 Taktilne črke, številke, znaki in grafični simboli.....	111
40.12 Brajica.....	112
40.13 Tipni simboli.....	112
40.14 Tipni zemljevidi in tlorisi nadstropij	112
40.15 Prikazovalniki informacij	112
41 Grafični simboli.....	112
42 Upravljanje in vzdrževanje	116
Dodatek A (informativni): Talni taktilni vodilni sistem (TTVS)	117
Dodatek B (informativni): Človekove zmožnosti in s tem povezani vidiki projektiranja.....	125
Dodatek C (informativni): Gibalni prostor pri vratih	138
Dodatek D (informativni): Požarna varnost in evakuacija z asistenco za vse uporabnike stavb	150
Dodatek E (informativni): Upravljanje in vzdrževanje.....	152
Literatura.....	155

iTeh STANDARD PREVIEW **(standards.iteh.ai)**

[SIST ISO 21542:2012](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015fa5-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012)

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015fa5-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012>

Predgovor

ISO (Mednarodna organizacija za standardizacijo) je svetovna zveza nacionalnih organov za standarde (članov ISO). Mednarodne standarde po navadi pripravljajo tehnični odbori ISO. Vsak član, ki želi delovati na določenem področju, za katero je bil ustanovljen tehnični odbor, ima pravico biti zastopan v tem odboru. Pri delu sodelujejo mednarodne vladne in nevladne organizacije, povezane z ISO. V vseh zadevah, ki so povezane s standardizacijo na področju elektrotehnike, ISO tesno sodeluje z Mednarodno elektrotehniško komisijo (IEC).

Mednarodni standardi so pripravljeni v skladu s pravili, podanimi v 2. delu Direktiv ISO/IEC.

Glavna naloga tehničnih odborov je priprava mednarodnih standardov. Osnutki mednarodnih standardov, ki jih sprejmejo tehnični odbori, se pošljejo vsem članom v glasovanje. Za objavo mednarodnega standarda je treba pridobiti soglasje najmanj 75 odstotkov članov, ki se udeležijo glasovanja.

Opozoriti je treba na možnost, da je lahko nekaj elementov tega mednarodnega standarda predmet patentnih pravic. ISO ne prevzema odgovornosti za identifikacijo katerih koli ali vseh takih patentnih pravic.

ISO 21542 je pripravil tehnični odbor ISO/TC 59 *Stavbe in gradbeni inženirski objekti*, pododbor SC 16 *Dostopnost in uporabnost grajenega okolja*.

Ta prva izdaja razveljavlja in nadomešča ISO/TR 9527:1994.

iTeh STANDARD PREVIEW (standards.iteh.ai)

[SIST ISO 21542:2012](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015fa5f-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012)

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015fa5f-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012>

Uvod

Ta mednarodni standard določa zahteve in priporočila za uporabnike, arhitekta, oblikovalce, inženirje, gradbenike, lastnike stavb in menedžerje, proizvajalce, oblikovalce politike in zakonodajalce, da bi ustvarili sprejemljivo, trajnostno grajeno okolje.

Namen tega mednarodnega standarda je opredeliti, kako naj bo grajeno okolje načrtovano, zgrajeno in urejeno, da ljudje lahko samostojno, enakovredno in dostojanstveno ter v največji možni meri dostopajo, vstopajo, uporabljajo, izstopajo in se evakuirajo iz stavbe.

Namen tega mednarodnega standarda je zadovoljiti potrebe večine ljudi. Ta cilj se doseže z dogovorom o minimalnih standardih za predpise, ki so splošno sprejemljivi, saj upoštevajo različnost ljudi glede na njihovo starost in fizično stanje. Ta dogovor je bil dosežen s konsenzom med različnimi državami po vsem svetu.

V nekaterih državah so z njihovimi dolgoletnimi prizadevanji za razvoj dostopnejših gradbenih standardov in predpisov že dosegli višjo raven tehničnih specifikacij. Zahteve tega mednarodnega standarda niso namenjene temu, da bi zamenjale strožje zahteve, opredeljene v zadevnih nacionalnih standardih ali nacionalnih predpisih.

Ta načela so podprta s preambulo (g) ter členi 9, 10 in 11 Konvencije ZN o pravicah invalidov.

OPOMBA 1: Konvencijo o pravicah invalidov in njen izbirni protokol je sprejela Generalna skupščina 13. decembra 2006. Konvencija je stopila v veljavo, tj. postala mednarodni pravni instrument, 3. maja 2008. Več informacij o konvenciji in njenem besedilu je na spletni strani Združenih narodov: <http://www.un.org/disabilities/>. Konvencijo ureja skupni sekretariat, sestavljen iz osebja Oddelka ZN za ekonomske in socialne zadeve (DESA) s sedežem v New Yorku in Urada visokega komisarja ZN za človekove pravice (OHCHR) v Ženevi.

Ta mednarodni standard določa cilje (usmeritve za načrtovanje) zahteve in priporočila, od katerih ISO pričakuje dostopnejše in prijaznejše stavbe, ko bo standard v celoti izvajan.

Ta mednarodni standard naj se uporablja za nove in obstoječe stavbe.

Če so te konstrukcijske zahteve upoštevane v zgodnjih fazah projektiranja, so stroški zagotavljanja ukrepov za dostopnost in uporabnost manjši, obenem pa ti ukrepi povečajo vrednost nepremičnine v smislu trajnosti. Pri spremembah in prenovi pa je dodatni strošek odvisen od velikosti in zahtevnosti posameznega objekta in njegove prilagoditve.

OPOMBA 2: Za dodatne informacije o stroških dostopnih stavb glej študijo ETH iz Švice: http://www.hindernisfrei-bauen.ch/kosten_f.php.

Ta mednarodni standard vsebuje kombinacijo bistvenih zahtev, tj. določila, ki so bistvenega pomena za dostopnost in uporabnost grajenega okolja, in priporočila za izboljšave okolja. Bistvene zahteve vsebujejo besedo "mora" ("je treba"). Priporočila, ki so zaželena, vsebujejo besedo "naj".

Ta mednarodni standard se lahko uporablja v skladu z nacionalnimi predpisi organov članic, ki so ta mednarodni standard sprejele in v svojih nacionalnih predgovorih določile pogoje, pod katerimi se uporablja.

Ta mednarodni standard lahko uporabljajo:

- nacionalni organi oblasti, da določijo poseben program izvajanja, in
- lastniki stavb, da izpolnijo svoje obveznosti po zakonodaji o nediskriminaciji in enakosti ali prostovoljno.

Ker je večina stavb na neki stopnji v svojem življenjskem ciklu predmet prenove, nadgradnje ali spremembe uporabe, lahko nacionalni predpisi zahtevajo, da se uporablja ta mednarodni standard v celoti ali le njegov del.

Nacionalni predpisi za gradnjo lahko vključujejo vidike zakonodaje o enakosti, omejitvah posameznih stavb in lokacij, različne vrste objektov ter stroške in koristi za družbo na splošno. Zato je tudi pomembno zagotoviti dostopnost obstoječih zgradb zgodovinskega, arhitekturnega in kulturnega pomena. V takšnih primerih bodo morda nacionalni organi oblasti morali dovoliti nekatere izjeme glede tega mednarodnega standarda in tudi priporočiti primerne alternativne ukrepe za dostopnost.

Ta mednarodni standard naj privede do nenehnega izboljševanja grajenega okolja. Medtem ko cilji vedno ostajajo nespremenjeni, so sredstva za njihovo doseganje del stalnega procesa sprememb, na primer zaradi spreminjanja znanja ljudi in tehnologije gradnje ter razmerja med splošno uveljavljeno gradbeno prakso in tehnologijo.

Za izboljšanje in pomoč pri razumevanju zahtev tega mednarodnega standarda naj se uporabita vodilo ISO/IEC Guide 71 in dokument z napotki ISO/TR 22411.

V slikah so vse mere podane v milimetrih in izmerjene od dokončanih površin, razen če ni navedeno drugače. Vse slike so navedene kot primeri.

iTeh STANDARD PREVIEW (standards.iteh.ai)

[SIST ISO 21542:2012](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015fa5-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012)

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015fa5-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012>

Gradnja stavb – Dostopnost in uporabnost grajenega okolja

1 Področje uporabe

Ta mednarodni standard določa vrsto zahtev in priporočil za mnoge elemente gradnje, gradbene sklope, komponente in opremo, ki sestavljajo grajeno okolje. Te zahteve se nanašajo na gradbene vidike dostopa do stavb, za gibanje znotraj stavb, za izstop iz stavbe v normalnem poteku dogodkov in za evakuacijo ob izrednem dogodku. Dodan je tudi informativni dodatek, ki se ukvarja z vidiki dostopnosti in upravljanja stavb.

Ta mednarodni standard vsebuje določila v zvezi s funkcijami v odprtem prostoru, neposredno povezanimi z dostopom do stavbe ali skupine stavb od roba ustrezne meje lokacije ali med takimi skupinami stavb na skupni lokaciji. Ta mednarodni standard ne obravnava elementov odprtega prostora, na primer javnih odprtih prostorov, katerih funkcija je samostojna in ni povezana z uporabo posamične stavbe. Prav tako ne obravnava enodružinskih stanovanj, razen tistih prostorov in opreme, ki je skupna za dve ali več takšnih stanovanj.

Trenutno se razmišlja o izdelavi in objavi dodatnih delov tega mednarodnega standarda, ki bi obravnavali zgoraj opisani odprti prostor in enodružinska stanovanja.

Za obstoječe stavbe so v nekaterih odstavkih vključene možnosti, ki so predstavljene kot "premislek o izjemah za obstoječe stavbe v državah v razvoju" (glej "Navodila o posledicah politike svetovnega pomena ISO za standardizacijo CEN", 2005) in kot "premislek o izjemah za obstoječe stavbe", kjer je zaradi tehničnih in ekonomskih okoliščin sprejemljiv nižji standard, kot je pričakovati za nov razvoj.

Dimenzije v tem mednarodnem standardu, ki so pomembne za uporabo invalidskih vozičkov, se nanašajo na tloris pogosto uporabljene velikosti invalidskih vozičkov in na uporabnike. Tloris invalidskih vozičkov v tem mednarodnem standardu temelji na ISO 7176-5 in ISO/TR 13570-2¹ ter je širok 800 mm in dolg 1 300 mm. Za večje invalidske vozičke in skuterje je treba upoštevati ustrezne dimenzije.

SIST ISO 21542:2012

OPOMBA: Ta mednarodni standard je napisan predvsem za odrasle gibalno ovirane osebe, vendar vključuje nekatere zahteve za dostopnost, ki ustrezajo tudi invalidnim otrokom. Predvideno je, da bodo podrobnejše zahteve vključene v prihodnjih revizijah tega mednarodnega standarda.

2 Zveze s standardi

Za uporabo tega standarda so nujno potrebni spodaj navedeni referenčni dokumenti. Pri datiranih sklicevanjih se uporablja le navedena izdaja. Pri nedatiranih sklicevanjih se uporablja zadnja izdaja publikacije (vključno z dopolnili).

ISO 4190-1:2010	Dvigala (lifti) – 1. del: Dvigala razredov I, II, III in VI
ISO 4190-5:2006	Dvigala (lifti) – 5. del: Krmilja, signali in pripadajoča oprema
ISO 7176-5	Invalidski vozički – 5. del: Določanje dimenzij, mas in manevrskega prostora
ISO 9386-1	Električne dvizne ploščadi za osebe z okvaro mobilnosti – Pravila o varnosti, dimenzijah in funkcionalnem delovanju – 1. del: Navpične dvizne ploščadi
ISO 9386-2	Električne dvizne ploščadi za osebe z okvaro mobilnosti – Pravila o varnosti, dimenzijah in funkcionalnem delovanju – 2. del: Gnana stopniščna dvigala za sedeče ali stoječe osebe ter invalidski vozički na poševni ravnini

¹ V pripravi.

ISO 13570-2² Invalidski vozički – 2. del: Tipične vrednosti in priporočene omejitve ali dimenzije, mase in manevrski prostor, kot je določeno v standardu ISO 7176-5

ISO/IEC Guide 71 Smernice za razvijalce standardov v zvezi z reševanjem potreb starejših in invalidnih oseb

Mednarodna komisija za razsvetljavo, CIE, Publikacija 15:2004, 3. izdaja, Barvna metrika

3 Izrazi in definicije

V tem dokumentu se uporabljajo izrazi, navedeni v ISO/IEC Guide 71, in naslednji.

3.1

zmožnost sposobnost

prepoznavne lastnosti človeka, vključno, vendar ne izključno, da hodi, govori, sliši, vidi, čuti na otip, okusi, razume in prepozna

3.2

dostopnost

(do stavb ali delov stavb) urejenost stavb ali delov stavb, da lahko ljudje ne glede na invalidnost, starost ali spol do njih dostopajo, vstopajo vanje, izstopajo iz njih in jih uporabljajo

OPOMBA: Dostopnost vključuje preprost neodvisen dostop, vstop, evakuacijo in/ali uporabo stavbe ter njene opreme in objektov za vse potencialne uporabnike, pri čemer so zagotovljeni zdravje, varnost in dobro počutje posameznikov pri teh aktivnostih.

3.3

območje za reševanje z asistenco

prostor v neposredni okolici stavbe, viden iz glavne navpične evakuacijske poti, med požarom in po njem robustno in zanesljivo zaščiten pred vročino, dimom in ognjem, kjer lahko ljudje z zaupanjem začasno počakajo na nadaljnje informacije, navodila in/ali pomoč za reševanje, ne da bi s tem ovirali ali vplivali na evakuacijo drugih uporabnikov

OPOMBA: Robusten pomeni strukturno utrjen in odporen proti mehanskim poškodbam med požarom in za časovno obdobje po požaru med fazo ohlajanja.

3.4

evakuacija ljudi, ki pri tem potrebujejo pomoč

obstoječa strategija, v kateri je imenovana oseba ali osebe, ki drugim osebam v sili nudijo pomoč, da lahko zapustijo stavbo ali določen del grajenega okolja in dosežejo varen prostor

3.5

pripomoček

posebej izdelani ali na splošno dosegljivi pripomočki za preprečevanje, nadomeščanje, spremljanje, lajšanje ali nevtralizacijo omejitev, omejitev gibanja in omejitev sodelovanja

PRIMER: naprave, oprema, instrumenti, tehnologija in programska oprema.

[ISO 9999:2007, definicija 3.3]

3.6

opozorilne oznake

elementi talnega taktilnega vodilnega sistema (TTVS), ki opozarjajo na ključne točke in nevarnosti v prostoru

² V pripravi.

3.7

zvočni opis

govorni opis, ki izraža vizualne vidike predstavitve ali izvedbe

3.8

vpliv stavbe na zdravje

škodljiv vpliv na zdravje uporabnikov stavbe, medtem ko v njej živijo ali delajo oziroma če se v njej le zadržujejo ali so na obisku, ki je posledica načrtovanja, projektiranja, gradnje, upravljanja, delovanja ali vzdrževanja tega objekta

3.9

varovalni pas

predeli in/ali prostori v neposredni okolici požarnega sektorja v stavbi

3.10

grajeno okolje

zunanje in notranje okolje in vsi elementi, komponente in oprema, ki so naročeni, zasnovani, izdelani in upravljeni zato, da jih uporabljajo ljudje

OPOMBA: Nepovezani predmeti so izključeni, saj so odločitve v zvezi z njihovo lokacijo v grajenem okolju prej pod vsakodnevnim nadzorom upravljavcev objektov kot pa tistih, ki odobrijo, načrtujejo ali gradijo grajeno okolje.

3.11

gibalni prostor

neoviran prostor, ki je potreben za dostop do katerega koli dela grajenega okolja, vstop vanj, gibanje v njem in izstop iz njega

iTeh STANDARD PREVIEW
(standards.iteh.ai)

3.12

barvna slepota

nezmožnost zaznavanja določenih barv in jasnega razlikovanja med kombinacijami teh barv

[SIST ISO 21542:2012](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015fa5-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012)

3.13

skupen

namenjen več kot enemu enodružinskemu stanovanju ali več kot eni stavbi ali več kot enemu najemniškemu objektu

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015fa5-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012>

3.14

nasprotni tok

(požarni) intervencijski dostop gasilcev in reševalnih ekip v stavbo in proti požaru, medtem ko se ljudje še vedno pomikajo stran od požara in evakuirajo iz stavbe

3.15

neorientiranost

stalna ali začasna nezmožnost osebe, da se v grajenem ali virtualnem okolju sama orientira glede na prostor, čas in kontekst

OPOMBA: Akutna neorientiranost, povezana z uporabo alkohola, "socialnih" drog in nekaterih zdravil ali z dramatičnimi spremembami osebnih okoliščin, na primer z vpletenostjo v požar, ni nič nenavadnega ali neobičajnega. Dolgotrajna napredujoča neorientiranost je znak različnih psiholoških in/ali nevroloških motenj.

3.16

vrata

stavbni element, sestavljen iz nepremičnega dela (vratni okvir), enega ali več premičnih delov (vratnih kril) in pripadajoče mehanske opreme, katerega funkcija je omogočiti ali onemogočiti vstop in izstop

OPOMBA: Vrata lahko vključujejo tudi vratno polico ali prag.

3.17**evakuacija iz goreče stavbe**

umik ali sprožitev umika vseh uporabnikov stavbe ob požaru na varen kraj, oddaljen od stavbe, v načrtovanem in urejenem postopnem gibanju

3.18**evakuacijsko dvigalo**

dvigalo, ki se lahko ob intervenciji uporablja za lastno evakuacijo ali evakuacijo oseb, ki pri tem potrebujejo pomoč

3.19**požarni sektor**

zaključen prostor, ki se lahko razdeli ali loči od sosednjih prostorov s požarnimi pregradami

[ISO 13943:2008, definicija 4.102]

3.20**razdelitev na požarne sektorje**

razdelitev stavbe z gradbenimi deli, odpornimi proti ognju in dimu, na območja, neprehodna za ogenj, da se:

- omeji izbruh požara;
- prepreči škoda v stavbi do sosednjih sektorjev in/ali prostorov;
- zaščiti notranjost sektorja pred zunanjim vdorom požara, na primer pred širjenjem ognja po fasadi stavbe ali iz sosednje stavbe;
- zmanjšajo negativni ali škodljivi vplivi na okolje zunaj stavbe

OPOMBA: Ob požaru lahko zaradi ognja pride do napredovanja porušitve, še preden se poruši celovitost omejitve požarnega sektorja.

[SIST ISO 21542:2012](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/97015f4f-536f-4a42-88c2-25a834fd541f/sist-iso-21542-2012)

3.21**obrambni požarni načrt**

operativni načrt za posamezno stavbo obsega inženirske požarne načrte, opisno besedilo, informacije v zvezi s protipožarnim sistemom, skupaj s podpornimi izračuni in podatki požarnega preskusa, razvitimi s požarnim inženiringom

3.22**požarni inženiring**

koherentna in namenska ureditev preprečevanja požara, požarne zaščite in upravljanja požarnih ukrepov, razvita za doseganje določenih ciljev zasnove požarne varnosti

OPOMBA: Nekateri "cilji požarne varnosti" so lahko zakonsko obvezni.

3.23**požarna preventiva**

vsi potrebni ukrepi, da se prepreči izbruh požara v stavbi, vključno s sekundarnimi dejavnostmi, kot so požarne raziskave in izobraževanje javnosti v zvezi s požarno nevarnostjo

3.24**požarna zaščita**

uporaba prostorskega načrtovanja, načrtovanja objektov, gradnje, storitev, sistemov, osebja in opreme za nadzor in pogasitev požara ter zmanjšanje vseh negativnih ali škodljivih vplivov na okolje

3.25**požarna odpornost**

spodobnost gradbenega elementa, da prenese toploto, dim in ogenj ali daje zaščito pred njimi za določeno časovno obdobje